

ÁN LỆ SỐ 73/2025/AL¹
Về việc áp dụng tình tiết tăng nặng trách nhiệm hình sự
“Cố tình thực hiện tội phạm đến cùng”

Được Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao thông qua vào ngày 24 tháng 12 năm 2025 và được công bố theo Quyết định số 339a/QĐ-CA ngày 25 tháng 12 năm 2025 của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao.

Nguồn án lệ:

Bản án hình sự sơ thẩm số 02/2020/HS-ST ngày 08/01/2020 của Tòa án nhân dân tỉnh Cà Mau về vụ án “*Giết người*” đối với bị cáo Phạm Văn D.

Vị trí nội dung án lệ:

Đoạn 3 và 8 phần “*Nhận định của Tòa án*”.

Khái quát nội dung án lệ:

- *Tình huống án lệ:*

Bị cáo dùng hung khí nguy hiểm tấn công vào vùng trọng yếu trên cơ thể bị hại làm bị hại rơi xuống biển, sau đó bị cáo đe dọa người khác không cho cứu giúp bị hại.

- *Giải pháp pháp lý:*

Trường hợp này, Tòa án phải áp dụng tình tiết tăng nặng trách nhiệm hình sự “*Cố tình thực hiện tội phạm đến cùng*” đối với bị cáo.

Quy định của pháp luật liên quan đến án lệ:

Điều e khoản 1 Điều 52, Điều 123 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung các năm 2017, 2024 và 2025).

Từ khóa của án lệ:

“*Giết người*”; “*Cố tình thực hiện tội phạm đến cùng*”; “*Đe dọa người khác không cho cứu giúp bị hại*”.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Theo các tài liệu có trong hồ sơ vụ án và diễn biến tại phiên tòa, nội dung vụ án được tóm tắt như sau:

Vào khoảng 22 giờ ngày 14/3/2019, ghe biển BT 936.. TS mang tên X đang neo đậu tại tọa độ 07001’N-104030’E thuộc vùng biển tỉnh Cà Mau để cho các ngư phủ nghỉ ngơi. Trên ghe có 12 ngư phủ gồm: Lưu Hồng V, Lê Hoàng G, Lâm Quốc T1, Nguyễn Văn P, Hồ Thanh T2, Lê Văn H1, Mai Văn T3, Phan Văn K, Nguyễn Văn H2, Huỳnh Văn T4, Nguyễn Văn T (tên gọi khác: K1, K2) và Phạm Văn D.

Lúc này, T lấy sạc điện thoại của T4 để sử dụng, T4 không cho nên cả hai cự cãi với nhau. T4 dùng tay đánh T, T dùng dao Thái Lan cán vàng đâm T4 02

¹ Án lệ này do Tòa án nhân dân tỉnh Cà Mau đề xuất.

nhất làm trầy xước da. T4 từ cabin tầng trên trèo xuống cabin tầng dưới chỗ D đang nằm ngủ, D hỏi có chuyện gì thì T4 nói bị T dùng dao đâm, sau đó T4 đi đến bếp nấu ăn lấy con dao yếm ném về phía T nhưng không trúng, T4 kêu D “đập chết mẹ nó cho tao”. Nghe T4 nói, D đồng ý và đi xuống hầm máy lấy ống tuýp sắt dài 58cm đường kính 3cm đi theo mạn phải ghe ra phía trước. Lúc này, T4 lấy cây dao (cây dao T4 ném T trước đó) cầm trên tay phải và đi về phía T (đi về hướng mũi ghe). Thấy T4 cầm dao đi đến, T cầm dao đi đến ứng chiến và cả hai thủ thế đánh nhau. D đi từ mạn phải đến đứng sau lưng T, dùng hai tay cầm ống tuýp sắt đưa lên đánh từ trên xuống trúng vào vùng gáy của T 01 cái làm cho T rơi xuống biển. Lúc này, các ngư phủ trên ghe thấy T trôi tự nhiên theo dòng nước nên định nhảy xuống cứu vớt T lên thì D nói: “Thằng nào nhảy xuống tao đánh chết mẹ hết” nên không ai dám nhảy xuống cứu vớt T. Khi Lưu Hồng V là tài công của ghe hay, rơi đèn tìm T, nhưng do nước chảy xiết không tìm được, anh V báo cho chủ ghe là Đặng Văn N trong đất liền biết để đến Đồn biên phòng S trình báo. Sau đó, ghe biển nêu trên vào đến đất liền giao D cho cơ quan chức năng xử lý.

Qua kết quả thông báo truy tìm trên các phương tiện thông tin truyền thông và kết quả làm việc với gia đình nạn nhân đến nay vẫn chưa tìm được thi thể của nạn nhân Nguyễn Văn T.

* Vật chứng thu giữ: 01 (một) ống kim loại dạng tròn 58cm, đường kính 03 cm; 01 (một) cây dao bằng kim loại, dài 33cm, lưỡi dao dài 24cm, nơi rộng nhất 6,5cm; 01 (một) điện thoại Oppo màu đen, số IMEI1: 863008038017553, IMEI2: 863008038017546 (trong điện thoại có 01 sim).

Tại Cáo trạng số 33/CT-VKS-P1 ngày 12/11/2019 của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Cà Mau truy tố bị cáo Phạm Văn D về tội “Giết người” theo điểm n khoản 1 Điều 123 của Bộ luật Hình sự.

Tại phiên tòa:

- Đại diện Viện kiểm sát giữ nguyên quyết định truy tố và đề nghị Hội đồng xét xử: Về trách nhiệm hình sự xử phạt bị cáo tù từ 13 năm đến 15 năm tù và bồi thường 100 lần mức lương cơ sở bằng 149.000.000 đồng cho gia đình bị hại.

- Người bào chữa cho bị cáo đề nghị Hội đồng xét xử xem xét các tình tiết giảm nhẹ: Bị cáo thành khẩn khai báo, ăn năn hối cải; Bản thân bị cáo chưa có tiền án, tiền sự, bị hạn chế khả năng nhận thức do không biết chữ và nguyên nhân phạm tội là do bệnh vực T4. Đồng thời làm rõ căn cứ pháp lý xác định nạn nhân đã chết để xem xét mức bồi thường như Viện kiểm sát đề nghị.

- Bị cáo thừa nhận toàn bộ hành vi phạm tội như Cáo trạng truy tố và không có ý kiến tranh luận, chỉ xin giảm nhẹ hình phạt.

- Đại diện hợp pháp của bị hại yêu cầu xử lý bị cáo theo quy định pháp luật và yêu cầu bị cáo bồi thường tổn thất tinh thần theo quy định.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

[1] Trên cơ sở nội dung vụ án, căn cứ vào các tài liệu trong hồ sơ vụ án đã được tranh tụng tại phiên tòa, Hội đồng xét xử nhận định như sau:

[2] Về tố tụng: Về hành vi, quyết định tố tụng của Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát, Điều tra viên, Kiểm sát viên trong quá trình điều tra, truy tố đã thực hiện đúng về thẩm quyền, trình tự, thủ tục quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự. Người bào chữa, bị cáo và đại diện hợp pháp của bị hại, không có người nào có ý kiến hoặc khiếu nại về hành vi, quyết định của Cơ quan tiến hành tố tụng, người tiến hành tố tụng. Do đó, các hành vi, quyết định tố tụng của Cơ quan tiến hành tố tụng, người tiến hành tố tụng đã thực hiện đều hợp pháp.

[3] Về tội danh: Vào khoảng 22 giờ ngày 14/3/2019, trên ghe biển BT 936.. TS mang tên X đang neo đậu tại tọa độ 07001'N-104030'E thuộc vùng biển tỉnh Cà Mau, khi biết Huỳnh Văn T4 bị Nguyễn Văn T dùng dao Thái Lan gây thương tích, Phạm Văn D bên vực T4 nên dùng tuýp sắt đánh vào vùng gáy của T 01 cái làm cho T rơi xuống biển, đồng thời đe dọa không cho các ngư phủ trên ghe cứu vớt. Đến nay vẫn chưa tìm thấy xác của T.

[4] Thấy rằng, chỉ vì nguyên nhân mâu thuẫn giữa T4 và T, lẽ ra bị cáo phải can ngăn nhưng lại tham gia đánh nhau, dùng khúc tuýp sắt là hung khí nguy hiểm đánh vào vùng trọng yếu trên cơ thể anh T làm anh T rơi xuống biển, không tìm thấy xác. Diễn biến hành vi phạm tội của bị cáo được nhiều ngư phủ trên ghe chứng kiến. Cơ quan điều tra cũng đã cho bị cáo tiến hành thực nghiệm điều tra vào ngày 25 tháng 3 năm 2019. Kết quả thực nghiệm điều tra phù hợp với lời trình bày của bị cáo và các ngư phủ trên ghe. Do đó, có đủ cơ sở kết luận: Hành vi phạm tội của bị cáo là côn đồ, đủ yếu tố cấu thành tội “Giết người”.

[5] Đối với quan điểm của người bào chữa cho rằng chưa có căn cứ pháp lý xác định bị hại đã chết, đề nghị điều tra làm rõ. Vấn đề này Tòa án cũng đã có Thông báo số 13/2019/TB-TA ngày 23 tháng 12 năm 2019 yêu cầu Viện kiểm sát bổ sung tài liệu chứng cứ xác định bị hại T đã chết nhưng không được Viện kiểm sát chấp nhận. Thấy rằng, hành vi của bị cáo dùng ống tuýp sắt đánh vào vùng gáy của bị hại T làm cho bị hại rơi xuống biển, sau đó còn có thái độ đe dọa: “Thằng nào nhảy xuống tao đánh chết mẹ hết”, bỏ mặc cho hậu quả xảy ra và thực tế đến nay vẫn không tìm được xác bị hại, gia đình đã làm thủ tục khai tử cho bị hại T vào ngày 24/10/2019. Tại phiên tòa, Hội đồng xét xử cho bị cáo và đại diện hợp pháp bị hại nhận diện qua ảnh và đều xác định đúng là bị hại Nguyễn Văn T nên hành vi nêu trên của bị cáo đã đủ yếu tố cấu thành tội “Giết người”, hậu quả chết người chỉ có ý nghĩa trong quyết định hình phạt, không ảnh hưởng đến việc định tội danh đối với bị cáo.

[6] Vì vậy, Cáo trạng số 33/CT-VKS-P1 ngày 12/11/2019 của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Cà Mau truy tố bị cáo Phạm Văn D, về tội “Giết người” theo điểm n khoản 1 Điều 123 của Bộ luật Hình sự là có căn cứ.

[7] Về trách nhiệm hình sự: Xét tính chất, mức độ và hậu quả do hành vi của bị cáo D gây ra là rất nguy hiểm cho xã hội, thuộc trường hợp đặc biệt nghiêm trọng. Hành vi phạm tội của bị cáo gây tâm lý hoang mang, lo sợ trong quần chúng nhân dân, làm mất an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội tại địa phương. Nguyên nhân dẫn đến hành vi phạm tội của bị cáo là do bản tính côn đồ, coi thường pháp luật, muốn giải quyết mâu thuẫn bằng vũ lực. Khi bị hại T rơi xuống biển, bị cáo

có hành vi đe dọa không cho các ngư phủ khác cứu giúp. Điều này cho thấy, bị cáo quyết tâm thực hiện tội phạm đến cùng, mong muốn anh T phải chết. Vì vậy, cần phải áp dụng một hình phạt nghiêm khắc, cách ly bị cáo ra khỏi đời sống xã hội một thời gian dài nhằm đảm bảo tính răn đe, giáo dục cải tạo bị cáo và phòng ngừa chung cho toàn xã hội.

[8] Về các tình tiết tăng nặng, giảm nhẹ trách nhiệm hình sự: Hành vi bị cáo đe dọa không cho các ngư phủ khác cứu giúp bị hại là hành vi cố tình thực hiện tội phạm đến cùng nên bị cáo phải chịu tình tiết tăng nặng trách nhiệm hình sự quy định tại điểm e khoản 1 Điều 52 của Bộ luật Hình sự. Bị cáo có thái độ thành khẩn khai báo, ăn năn hối cải; bản thân chưa có tiền án tiền sự, không biết chữ, hạn chế nhận thức pháp luật nên bị cáo được hưởng tình tiết giảm nhẹ quy định tại điểm s khoản 1 Điều 51 của Bộ luật Hình sự.

[9] Về trách nhiệm dân sự: Đại diện hợp pháp của bị hại yêu cầu bị cáo bồi thường tổn thất tinh thần theo quy định pháp luật. Đại diện Viện kiểm sát đề nghị buộc bị cáo bồi thường 100 lần mức lương cơ sở với số tiền là 149.000.000 đồng. Bị cáo đồng ý không tranh luận nên Hội đồng xét xử thấy rằng đề nghị của Viện kiểm sát là phù hợp nên chấp nhận.

[10] Về xử lý vật chứng: Trả lại cho đại diện hợp pháp của bị hại 01 (một) điện thoại Oppo màu đen; các vật chứng còn lại không còn giá trị sử dụng nên cần tịch thu tiêu hủy toàn bộ.

[11] Đối với các đối tượng Huỳnh Văn T4, Lê Hoàng G, Nguyễn Văn P là người có mặt lúc T4 kêu D đánh T, quá trình điều tra chưa làm việc được do các đối tượng này đã bỏ địa phương đi. Quan điểm Viện kiểm sát đề nghị Cơ quan điều tra - Công an tỉnh Cà Mau tiếp tục điều tra làm rõ nếu có vai trò đồng phạm thì xử lý sau là phù hợp.

[12] Án phí hình sự sơ thẩm, án phí dân sự sơ thẩm bị cáo Phạm Văn D phải chịu theo quy định pháp luật.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ vào điểm n khoản 1 Điều 123; Điều 38; Điều 48; điểm e khoản 1 Điều 52; điểm s khoản 1 Điều 51 của Bộ luật Hình sự; Điều 106, khoản 2 Điều 135 và khoản 2 Điều 136 của Bộ luật Tố tụng hình sự; Điều 584, 585 Điều 591 của Bộ luật Dân sự; Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về án phí, lệ phí Tòa án.

1. Tuyên bố: Bị cáo Phạm Văn D (tên gọi khác: Nguyễn Văn D), phạm tội “Giết người”.

2. Về trách nhiệm hình sự: Xử phạt bị cáo Phạm Văn D 15 (mười lăm) năm tù. Thời hạn tù được tính từ ngày 21/3/2019.

3. Về trách nhiệm dân sự: Buộc bị cáo Phạm Văn D bồi thường cho đại diện hợp pháp của bị hại (do bà Trần Thị Thúy N đại diện) tổn thất tinh thần với số tiền là 149.000.000 đồng.

Kể từ ngày có đơn yêu cầu thi hành án của người được thi hành án cho đến khi thi hành án xong tất cả các khoản tiền, nếu chậm thi hành án thì hàng tháng bên phải thi hành án còn phải chịu khoản lãi của số tiền còn phải thi hành án theo mức lãi suất được quy định tại khoản 2 Điều 468 của Bộ luật Dân sự năm 2015.

4. Về xử lý vật chứng:

Trả lại cho đại diện hợp pháp của bị hại (do bà Trần Thị Thúy N đại diện): 01 (một) điện thoại Oppo màu đen, số IMEI1: 863008038017553, IMEI2: 863008038017546 (trong điện thoại có 01 sim).

Tịch thu tiêu hủy: 01 (một) ống kim loại dạng tròn 58cm, đường kính 03 cm; 01 (một) cây dao bằng kim loại, dài 33cm, lưỡi dao dài 24cm, nơi rộng nhất 6,5cm.

(Số vật chứng này Cục Thi hành án dân sự tỉnh Cà Mau đang quản lý theo biên bản giao nhận vật chứng ngày 12/11/2019 giữa Cơ quan cảnh sát điều tra – Công an tỉnh Cà Mau với Cục Thi hành án dân sự tỉnh Cà Mau)

5. Về án phí:

Án phí hình sự sơ thẩm: Buộc bị cáo D phải nộp 200.000 đồng.

Án phí dân sự sơ thẩm: Buộc bị cáo D phải nộp 7.450.000 đồng.

Trường hợp bản án được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các điều 6, 7 và 9 Luật Thi hành án dân sự; thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 Luật Thi hành án dân sự.

Án xử sơ thẩm công khai, bị cáo, đại diện hợp pháp cho bị hại có quyền kháng cáo trong hạn 15 ngày kể từ ngày tuyên án.

NỘI DUNG ÁN LỆ

“[3] Về tội danh: Vào khoảng 22 giờ ngày 14/3/2019, trên ghe biển BT 936.. TS mang tên X đang neo đậu tại tọa độ 07001’N-104030’E thuộc vùng biển tỉnh Cà Mau, khi biết Huỳnh Văn T4 bị Nguyễn Văn T dùng dao Thái Lan gây thương tích, Phạm Văn D bên vực T4 nên dùng tuýp sắt đánh vào vùng gáy của T 01 cái làm cho T rơi xuống biển, đồng thời đe dọa không cho các ngư phủ trên ghe cứu vớt. Đến nay vẫn chưa tìm thấy xác của T.”.

“[8] Về các tình tiết tăng nặng, giảm nhẹ trách nhiệm hình sự: Hành vi bị cáo đe dọa không cho các ngư phủ khác cứu giúp bị hại là hành vi cố tình thực hiện tội phạm đến cùng nên bị cáo phải chịu tình tiết tăng nặng trách nhiệm hình sự quy định tại điểm e khoản 1 Điều 52 của Bộ luật Hình sự...”.